

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/19/2021
Identifikačné číslo spisu:	7619204521
Dátum vydania rozhodnutia:	24.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7619204521.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Y. E., narodeného X. U. XXXX, bývajúci u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, dieťa rodičov: matky Mgr. M. E., bývajúcej v A., Za C. XX a otca JUDr. M. E., bývajúceho v A. Z., C. ul. XX, o zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves, pod sp. zn. 3P/197/2019, o dovolaní matky maloletého proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. júla 2020, sp. zn. 7CoP/76/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28. júla 2020 sp. zn. 7CoP/76/2020
z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. novembra 2019 č. k. 3P/197/2019 zvýšil otcovi výživné na mal. Y. E. naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 3P/68/2018-150 z 12.9.2018 z 350 eur na 450 eur mesačne od 26.7.2019 so splatnosťou výživného vždy do 25. dňa v mesiaci vopred. Z uvedenej sumy sa sumu 350 eur otec zaväzuje uhrádzať k rukám matky ako bežné výživné a sumu 100 eur ako výživné určené na tvorbu úspor, ktorú je otec povinný poukazovať na osobitný účet mal. Y. Matku zaviazal zriadiť v prospech mal. Y. osobitný účet v lehote do 10 dní od právoplatnosti rozhodnutia, v rovnakej lehote číslo účtu oznámiť otcovi maloletého dieťaťa. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého do jeho plnoletosti je potrebný súhlas súdu. Zročné výživné za obdobie od 26. júla 2019 do 31. októbra 2019 zo strany otca pre mal. Y. z titulu tvorby úspor vo výške 400 eur zaviazal otca uhradiť jednorazovo v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia k rukám matky na osobitný účet, ktorý zriadi v lehote 10 dní od právoplatnosti rozhodnutia. V prevyšujúcej časti návrh matky (matka žiadala, aby bol otec zaviazaný prispievať na výživu mal. Y. od 1. apríla 2019 do 31. októbra 2019 sumou 650 eur mesačne a na tvorbu úspor mal. Y. 350 eur mesačne na osobitný účet založený na meno maloletého a od 1. novembra 2019 do budúcnosti, aby súd zvýšil výživné na 450 eur mesačne a na tvorbu úspor maloletého 100 eur mesačne na tento osobitný účet) zamietol. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že u maloletého a jeho matky nedošlo k výraznej zmene pomerov, pretože matka má naďalej príjem zo závislej činnosti a

mal. Y. je žiakom 2. ročníka gymnázia v školskom roku 2019/2020. U otca nastala zmena pomerov v tom, že je otcom novonarodeného dieťaťa E. E., nar. XX. A. XXXX a vedie spoločnú domácnosť s matkou maloletého E.. U otca došlo k navýšeniu príjmu za obdobie od 1. septembra 2018 do 30. septembra 2019, pretože okrem služobného platu, ktorý bol oproti predchádzajúcemu obdobiu navýšený o jeho valorizáciu, poberal za obdobie od 13. marca 2019 do 28. septembra 2019 aj príspevku za plnenie úloh súvisiacich mimo územia Slovenskej republiky a preto jeho priemerný mesačný čistý príjem bol za obdobie 13 mesiacov vo výške 2.012,54 eur. Súd má zo to, že bežné výživné v rozsahu 350 eur nie je dôvodné meniť, avšak z dôvodu, že otec mal v rozhodnom období pre určenie výživného zvýšený príjem má súd za to, že otec má dostatočne voľné prostriedky k tomu, aby sa mohla pre maloletého tvoriť úspora, a to nielen tá, ktorú otec dobrovoľne sporí v ČSOB, a.s. po 20 eur na každý z dvoch účtov, kde je oprávnenou osobou do dovŕšenia 18 roku veku maloletého Y. sám otec. Na základe týchto skutočností, súd zohľadňujúc aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť zo strany otca na maloleté dieťa, zvýšil výživné zo strany otca na maloletého Y. zo sumy 350 eur na sumu 450 eur/mesačne, s tým že z uvedenej sumy sa sumu 350 eur otec zaväzuje uhrádzať k rukám matky ako bežné výživné (teda v prípade bežného výživného nedošlo k zmene rozsahu platenia výživného zo strany otca na maloletého) a sumu 100 eur ako výživné určené na tvorbu úspor, ktorú je otec povinný poukazovať na osobitný účet mal. Y., počnúc dňom 26. júla 2019, kedy navrhovateľka podala návrh na zvýšenie výživného.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom zo 28. júla 2020 sp. zn. 7CoP/76/2020 rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania podľa 385 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie výživného v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že od poslednej úpravy výživného pre mal. Y. vykonanej rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 12.9.2018, č.k. 3P/68/2018-150 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 28. mája 2019 č.k. 7CoP/22/2019-303 nedošlo v súlade s § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine k žiadnym podstatným a trvalým zmenám pomerov, ktoré by odôvodňovali zvýšenie výživného, ktorého rozsah bol stanovený na 350 eur mesačne s poukazom na to, že matkou uvádzané dôvody na zvýšenie výživného týkajúce sa odôvodnených potrieb maloletého boli už v celom rozsahu zohľadnené v konaní o zvýšení výživného 3P/68/2018. K jedinému zvýšeniu odôvodnených potrieb maloletého došlo v súvislosti so zvýšením poplatku za jazykový kurz zo 120 na 190 eur, čo je však zvýšenie o 2,33 eur denne, ktoré vzhľadom na určené výživné 350 eur mesačne nemožno považovať za podstatné zvýšenie odôvodnených potrieb dieťaťa, teda za podstatnú zmenu pomerov, a to aj za situácie, že príjem matky sa takisto od posledného rozhodnutia o výživnom zvýšil. Odvolací súd však dospel k odlišnému právnomu záveru ako súd prvej inštancie vo vzťahu k splneniu podmienok pre určenie výživného na tvorbu úspor pre maloleté dieťa. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie nevyplývalo, že by otec disponoval majetkom, ktorý by odôvodňoval, resp. dovoľoval záver, že za odôvodnené potreby dieťaťa možno v tomto prípade považovať aj tvorbu úspor. Prechodné zvýšenie príjmu otca v období od marca do septembra 2019 z dôvodu plnenia úloh v rámci zahraničnej misie na R. ktorý poberal v približne dvojnásobnej výške oproti obdobiu do nástupu a po ukončení tejto misie, nie je možné považovať za trvalé majetkové pomery, ktoré by mu umožňovali vytvárať úspory pre maloletého za súčasného určenia nadštandardne vysokého výživného v sume 350 eur mesačne, ktorými sú uspokojované takmer všetky odôvodnené potreby maloletého za existencie ďalšej podstatnej zmeny pomerov u otca spočívajúcej v narodení ďalšieho dieťaťa, ku ktorému mu vznikla vyživovacia povinnosť práve v období ukončenia zahraničnej misie. Súd prvej inštancie v tomto smere nesprávne ustálil možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného otca, keď vychádzal z priemerovaného príjmu za obdobie od septembra 2018 do septembra 2019 nezohľadniac časové obmedzenie zvýšenia príjmu otca po dobu 6 mesiacov, keďže otec takýto príjem zjavne od októbra 2019 dosahovať nemôže (a to ani na úrovni súdom uvedeného priemeru 2.012,53 eur mesačne).

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napádala dovolaním matka (ďalej aj „dovolaateľka“). Prípustnosť, ako aj dôvodnosť dovolania, výslovne odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP a § 432 ods. 1, v spojení s § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Váda zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku spočíva v tom, že v odvolací súd nezopakoval a nedoplnil dokazovanie, nenariadil

pojednávane a nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, čím nesprávne zistil skutočný stav veci a jeho rozhodnutie sa stalo nepresvedčivým, riadne neodôvodneným a arbitrárnym, čo malo za následok porušenie práva na spravodlivý proces. Namieta, že krajský súd v bode 17 odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, použil správne právne ustanovenia Zákona o rodine, ale nesprávne ich aplikoval na zistený skutkový stav vo vzťahu k podmienkam na určenie výživného na tvorbu úspor na maloletého. Uvedené, je však v rozpore s tým, čo uviedol krajský súd v bode 19 svojho rozsudku, že súd prvej inštancie v tomto smere nesprávne ustálil možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného otca, keď vychádzal z priemerovaného príjmu za obdobie od septembra 2018 do septembra 2019, nezohľadniac časové obmedzenie zvýšenia príjmu otca po dobu 6 mesiacov, keďže otec takýto príjem zjavne od októbra 2019 dosahovať nemôže (a to ani na úrovni súdom uvedeného priemeru 2.012,53 eur mesačne). Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že krajský súd sa nestotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, ktorý mal za to, že príjem je dostatočný aj na určenie tvorby úspor. Nemožno tak hovoriť o nesprávnej aplikácii zákona o rodine, ale o tom, že sa odvolací súd nestotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie. Namieta rovnako, že odvolací súd sa nezaoberal skutočnosťou zistenou súdom prvej inštancie a to, že na strane otca došlo k zmene pomerov, keďže jeho priemerný mesačný príjem predstavuje sumu 2.012,53 eur a pri poslednej úprave výživného súd vychádzal z príjmu otca vo výške 1.524,39 eur mesačne, čo predstavuje navýšenie príjmu u otca o sumu 488,14 eur t. j. o 45,14 % z ktorých je možné synovi vytvárať úspory do budúcnosti. Dovolateľka zdôrazňuje, že odvolací súd mal v súlade s ustanovením § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP v potrebnom rozsahu dokazovanie sám zopakovať a doplniť a to vo vzťahu k príjmu a majetkovým pomeroch otca a nie bez dôkazov skonštatovať, že otec nemôže od októbra 2019 taký príjem dosahovať, čím nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

4. Dovolateľka má taktiež za to, že v súlade s ustanovením § 432 ods. 1 CSP je založený ďalší dovolací dôvod, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) z CSP). Prvá otázka je, či majetkové pomery povinného rodiča podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine pri rozhodovaní podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine o výživnom resp. o sume výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor maloletého dieťaťa sú obmedzené iba na trvalé majetkové pomery. Druhá otázka je, či medzi majetkové pomery podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine sa zahrňa aj služobný plat profesionálneho vojaka vrátane jeho zahraničného príspevku za plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky ako povinného rodiča.

5. Dovolateľka navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako dovolací súd, v zmysle § 449 ods. 1 a § 450 CSP rozsudok Krajského súdu Košice, sp. zn. 7CoP/76/2020 zo dňa 28. júla 2020 zrušil a vec vrátil súdu druhej inštancie na ďalšie konanie.

6. Otec vo vyjadrení k dovolaniu navrhuje dovolanie zamietnuť. V plnom rozsahu sa stotožňuje s rozsudkom napadnutým dovolaním a je toho názoru, že Krajský súd v Košiciach vo svojom odôvodnení správne vyhodnotil skutkový stav, ako aj právnu kvalifikáciu. Dovolateľka namieta iba jedinou skutočnosť a to výšku jeho príjmu v období od marca do septembra 2019, s čím sa ale odvolací súd správne vysporiadal v bode 19 rozsudku. Nestotožňuje sa s námietkami dovolateľky, že dovolaním napadnutý rozsudok trpí vadou zmatečnosti, je nesprávny, nepresvedčivý, riadne neodôvodnený a arbitrárny, keď má za to, že odvolací súd postupoval procesne správne, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contráριο v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie síce správne dostatočne zistil skutkový stav, použil správne ustanovenia Zákona o rodine, ale nesprávne ich aplikoval na zistený skutkový stav a to v časti určenia výživného na tvorbu úspor.

7. Kolízny opatrovník písomné vyjadrenie k dovolaniu matky nezaslal.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), v spojení s

ustanovením § 2 CMP, po zistení, že dovolanie podal včas účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP a súčasne spĺňajúci podmienku § 429 ods. 2 písm. a/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

9. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v Civilnom mimosporovom poriadku. Vzájomný vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom a Civilným sporovým poriadkom je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Civilný mimosporový poriadok v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania otca bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

10. V prejednávanej veci bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, ktorá vymedzuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia a ktorú je potrebné vzhľadom na narušenie princípu právnej istoty strán, o ktorých veci sa už právoplatne rozhodlo, vykladať restriktívne (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/59/2017, sp. zn. 5Cdo/145/2016, sp. zn. 8Cdo/107/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/144/2017, sp. zn. 1Cdo/137/2016 a tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

12. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

13. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a/, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b/, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c/, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d/, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e/, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f/).

14. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo

k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie matky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

16. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

18. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto vada spočíva v namietanom nesprávnom postupe odvolacieho súdu, ktorý na základe dôkazov vykonaných prvoinštančným súdom dospel k iným skutkovým zisteniam ako prvoinštančný súd a to bez toho, aby tieto dôkazy sám na pojednávaní nariadenom v súlade s § 384 ods. 1 CSP zopakoval.

19. V zmysle § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

20. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP).

21. Podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

22. Zmyslom a účelom bežného výživného poskytovaného rodičom na základe povinnosti určenej

ustanovením § 62 Zákona o rodine je pokrytie všetkých aktuálnych mesačných potrieb dieťaťa. Ide o vyjadrenie tzv. spotrebného charakteru bežného výživného. Súd preto určuje výživné v takej výške, ktorá bude zodpovedať preukázateľným mesačným výdavkom potrebným na uspokojenie potrieb dieťaťa bez toho, aby po ich uhradení vznikli ďalšie finančné rezervy. Inými slovami výživné nemá slúžiť na vytváranie peňažnej úspory určenej na budúce ešte neexistujúce výdavky dieťaťa, ale na jeho súčasnú „spotrebu“. Z tohto dôvodu zákonodarca v následnom ustanovení § 63 ods. 3 Zákona o rodine umožnil určenie výživného na tzv. tvorbu úspor, ktoré predstavuje výnimku zo zásady spotrebného charakteru bežného výživného. Hoci sa platí tiež v pravidelných časových intervaloch popri bežnom výživnom, má odlišný účel, ako aj ďalšie osobitosti, ktoré je nevyhnutné brať do úvahy pri jeho určovaní súdom.

23. Výživné určené na tvorbu úspor sa poskytuje nad rámec aktuálnych mesačných potrieb dieťaťa spravidla za účelom zabezpečenia nákladov na budúce bývanie, štúdium, či zdravotnú starostlivosť alebo iné osobitné výdavky presahujúce bežnú spotrebu dieťaťa. Ďalším podstatným prvkom odlišujúcim výživné určené na tvorbu úspor od bežného výživného je platobné miesto a spôsob nakladania s týmito peňažnými prostriedkami. Kým bežné výživné sa platí k rukám rodiča, ktorý s ním v podstate nakladá podľa svojho uváženia, nakladať s úsporami môže výlučne dieťa, ktorému sú určené a preto sa tieto finančné prostriedky ukladajú na účet dieťaťa a ich použitie je možné len so súhlasom súdu. Súd môže rozhodnúť o povinnosti rodiča platiť výživné na tvorbu úspor v zmysle citovaného ustanovenia len za predpokladu, že dospeje k záveru o takých priaznivých majetkových pomeroch rodiča, ktoré okrem bežného spotrebného výživného umožňujú rodičovi platiť dieťaťu finančné prostriedky navyše, nad rámec bežného výživného t.j. na vytvorenie úspor pre budúce výdavky. Preto musí v konaní skúmať majetkové pomery rodiča a zdôvodniť, že tieto pomery sú tak nadštandardné, že umožňujú aj tvorbu úspor nad rámec bežného výživného a súčasne musí skúmať aj existenciu odôvodnených potrieb dieťaťa vyžadujúcich si určenie takéhoto výživného.

24. V prejednávanej veci súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že bežné výživné v rozsahu 350 eur nie je dôvodné meniť, nakoľko zodpovedá odôvodneným potrebám mal. Y., avšak vzhľadom na skutočnosť, že otec v rozhodnom období pre určenie výživného mal zvýšený príjem tvorený jednak služobným platom a príspevkom vyplácaným k platu (od 13. marca 2019 do 28. septembra 2019 v sume cca 2.012,54 eur mesačne) ma za to, že okrem dobrovoľného sporenia na dvoch účtoch v ČSOB a.s. po 20 eur, je dôvodné otcovi zvýšiť výživné aj o sumu 100 eur ako výživné určené na tvorbu úspor a to aj s prihliadnutím na jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Odvolací súd bol v časti určenia výživného na tvorbu úspor opačného názoru. Uviedol, že zohľadňujúc platenie nadštandardného bežného výživného v sume 350 eur ako aj vznik ďalšej vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu, dospel k odlišnému posúdeniu splnenia podmienok pre určenie výživného na tvorbu úspor pre maloleté dieťa, keď má za to, že prechodné zvýšenie príjmu otca v období od marca do septembra 2019 z dôvodu plnenia úloh v rámci zahraničnej misie na Cypre v približne dvojnásobnej výške oproti obdobiu do nástupu a po ukončení tejto misie, nie je možné považovať za trvalé majetkové pomery, ktoré by mu umožňovali vytvárať úspory pre maloletého Y., keď otec zjavne takýto príjem od októbra 2019 dosahovať nemôže.

25. Z uvedeného tak vyplýva, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery, ako súd prvej inštancie, bez toho, aby vo veci vykonal (zopakoval) v potrebnom rozsahu dokazovanie. Odvolací súd totiž založil odôvodnenie svojho rozhodnutia na odlišnom skutkovom závere, že prechodné zvýšenie príjmu otca v období od marca do septembra 2019 z dôvodu plnenia úloh v rámci zahraničnej misie na R., nie je možné považovať za trvalé majetkové pomery, ktoré by mu umožňovali vytvárať úspory pre maloletého, čím v konečnom dôsledku odvolací súd nepovažoval rozhodnutie súdu prvej inštancie pokiaľ išlo o výšku určeného výživného na tvorbu úspor za správne. Ustanovenie § 383 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby dospel k vlastnému zisteniu skutkového stavu, ktoré môže byť odlišné od skutkového zistenia, ktoré urobil súd prvej inštancie, avšak len za predpokladu, že dokazovanie sám opakuje a zadováži si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie v zmysle § 191 ods.1 CSP. Odvolací súd však týmto spôsobom nepostupoval, pretože k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie pristúpil bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie a tým neprípustne prehodnotil skutkové zistenia súdu prvej inštancie a dospel k odlišnému rozhodnutiu.

26. Odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchyľil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako okresný súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní; k odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť sa k nemu vyjadriť. Pokiaľ tak neurobí, možno považovať jeho odchylné skutkové závery za nepodložené, urobené v rozpore s § 204, § 378 ods. 1 a § 384 ods. 1 CSP a v takom prípade je odvolacie konanie postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

27. Týmto postupom odvolací súd znemožnil dovolateľke akýmkoľvek spôsobom sa vyjadriť k skutočnosti, či boli v konaní splnené podmienky na určenie výživného na tvorbu úspor pre mal. Y., čím bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Dovolací súd taktiež uvádza, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, prečo odvolací súd aj napriek návrhu matky nedoplnil dokazovanie o zistenie majetkových pomerov otca od 1. októbra 2020, pretože aj v prípade, ak odvolací súd navrhnutý dôkaz nepovažoval za potrebné vykonať, mal tento svoj procesný postup riadne v súlade s ust. § 220 CSP vo svojom rozhodnutí odôvodniť.

28. Aj keď s ohľadom na dôvodnosť dovolania pre vadu zmätočnosť s následkom zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenia veci tomuto súdu na ďalšie konanie, dovolací súd považuje za vhodné stručne sa vyjadriť i k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Dovolanie podľa § 421 písm. b/ CSP

29. Dovolateľka ďalej namietala, že v súlade s ustanovením § 432 ods. 1 CSP je založený ďalší dovolací dôvod, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ z CSP).

30. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

31. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúmania napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

32. Matka v dovolaní síce formálne poukázala na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, avšak z obsahu dovolania a znenia oboch otázok: či skúmanie majetkových pomerov povinného rodiča podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine pri rozhodovaní o výživnom určenom na tvorbu úspor maloletého dieťaťa sú obmedzené iba na trvalé majetkové pomery a či medzi majetkové pomery podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine sa zahŕňa aj

služobný plat profesionálneho vojaka vrátane jeho zahraničného príspevku za plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky ako povinného rodiča, vyplýva, že nimi rieši skutkové otázky.

33. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

34. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nevymedzí právnú otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Tiež v prípade absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť a ni k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa); v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/14/2018, 2Cdo/167/2017, 3Cdo/28/2017, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

35. V kontexte uvedeného vychádzajúc z obsahu dovolania i keď matka dovolanie formálne odôvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, právnú otázku zásadného významu, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, riadne neformuluje. Z uvedeného vyplýva, že matka v tomto prípade rieši skutkové otázky týkajúce sa hodnotenia majetkových pomerov povinného rodiča pri určení výživného na tvorbu úspor podľa § 63 ods.3 Zákona o rodine.

36. Týmito skutkovými otázkami však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a § 432 ods. 2 CSP.

37. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka vo svojom dovolaní opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP vadu zmätočnosti. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 449 a § 450 CSP). V novom rozhodnutí vo veci rozhodne tento súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). V ďalšom konaní je odvolací súd právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.